

Први бугарски Центар изврсности за биологију биљних система представио је истраживачки комплекс јединствен у Европи

Автор(и): Център по растителна системна биология и биотехнология (ЦРСББ) , Пловдив

Дата: 14.10.2023 *Брой:* 10/2023

Dana 13. oktobra 2023. godine održana je svečana ceremonija otvaranja novoizgrađenog naučnog kompleksa Centra za biljnu sistemsku biologiju i biotehnologiju (CPSBB) u Plovdivu.

Vrpcu ispred modernog naučnog kampusa prerezali su akad. Nikolaj Denkov, premijer Republike Bugarske, prof. dr Galin Cokov, ministar prosvete i nauke, gospodin Bojko Blagoev, šef Predstavništva Evropske komisije u Bugarskoj, gospodin Ivan Popov, zamenik izvršnog direktora Izvršne agencije "Program obrazovanja", gospodin Stefan Stojanov, zamenik gradonačelnika Opštine Plovdiv, zajedno sa rukovodiocima projekta PlantSYST iz

partnerskih organizacija u konsorcijumu – prof. dr Canko Gečev, direktor CPSBB i koordinator projekta, v. prof. dr Dimitrina Kostova (šef Odeljenja za oplemenjivanje i povrtarske kulture), prof. dr Milen Georgiev, šef Odeljenja za biotehnologiju biljnih ćelija u CPSBB, i prof. dr Bernd Miler-Rober sa Univerziteta u Potsdamu, koji rukovodi Odeljenjem za razvoj biljaka u CPSBB.

Na ceremoniji su takođe prisustvovali i partneri CPSBB iz industrije, rukovodioci akademskih instituta u Bugarskoj i inostranstvu, kao i novinari.

"Sećam se našeg prvog susreta sa prof. Cankom Gečevim pre devet godina, kada me je posetio u svojstvu ministra prosvete i nauke da predstavi svoju ideju o osnivanju Centra izuzetnosti u oblasti biljne sistemske biologije i biotehnologije u Bugarskoj. Čak i tada sam video da iza te ideje stoji izuzetno dobro pripremljen plan razvoja sa vremenskim okvirom, izvorima finansiranja i partnerstvima sa istraživačkim organizacijama iz Bugarske i inostranstva. Zahvaljujući tom planu, kao i podršci Operativnog programa 'Nauka i obrazovanje za pametan rast', Evropske komisije, bugarske vlade i Opštine Plovdiv za realizaciju projekta PlantSYST, danas imamo zadovoljstvo da budemo u visokotehnološkom istraživačkom centru koji je ravnopravan najprestižnijim naučnim institutima širom sveta." Ovim rečima premijer, akad. Nikolaj Denkov, pozdravio je prisutne na zvaničnoj ceremoniji predstavljanja naučnog kompleksa CPSBB.

"Nalazimo se u izuzetnom evropskom institutu koji je izvor ponosa za Plovdiv i Bugarsku. Put kojim smo išli da stignemo ovde bio je veoma dug i težak. Rezultat nas može samo ponositi – međunarodni institut svetskog

nivoa, koji daje mnogim mladim ljudima priliku da razvijaju naučnu karijeru u Bugarskoj. Institut koji je most između nauke i biznisa. Institut koji prevodi fundamentalna naučna otkrića u konkretna primenjena istraživanja i inovacije za dobrobit našeg društva. Nadamo se da će se CPSBB afirmisati kao vodeća naučna organizacija u Evropi i da će doprineti ne samo naučnom, već i društveno-ekonomskom razvoju regiona," izjavio je direktor CPSBB i rukovodilac projekta "PlantSYST", prof. dr Canko Gečev.

Centar za biljnu sistemsku biologiju i biotehnologiju u Bugarskoj – nauka na svetskom nivou

Centar za biljnu sistemsku biologiju i biotehnologiju (CPSBB)

CPSBB je prvi Centar izuzetnosti u Bugarskoj u oblasti biljne sistemske biologije i biotehnologije. Izgrađen je za manje od dve godine u okviru projekta "PlantSYST", koji je 2017. godine bio jedini bugarski naučni projektat odobren za evropsko finansiranje sa ciljem osnivanja Centra izuzetnosti u biljnoj sistemskoj biologiji.

Trenutno, CPSBB je okupio visokokvalifikovan istraživački tim od skoro 30 istraživača iz Bugarske i inostranstva. Samo u poslednjoj godini, istraživački tim Centra objavio je preko 60 radova sa srednjim i visokim faktorom uticaja, a od početka projekta do danas ukupan broj naučnih publikacija iznosi preko 300 radova u međunarodnim specijalizovanim časopisima. CPSBB je osvojio i sprovodi, zajedno sa partnerima širom sveta, 20 istraživačkih projekata sa ukupnim obimom finansiranja od 130 miliona evra, od čega će 68 miliona bugarskih levova realizovati Centar.

Izgradnja kompleksa izvršena je sredstvima Evropske komisije u okviru Programa "Horizont 2020", putem finansijskog instrumenta "Teaming", i iz Operativnog programa "Nauka i obrazovanje za pametan rast" kroz Evropski fond za regionalni razvoj.

Finansiranje od strane EK iznosi 14.940.000,00 evra. Obezbeđena sredstva pokrivaju administrativne troškove Centra do kraja projekta (28.02.2025), kao i angažovanje visokokvalifikovanih naučnika iz Bugarske i inostranstva za rad u CPSBB na međunarodnim istraživačkim projektima. Finansiranje odobreno u okviru OP "Nauka i obrazovanje za pametan rast" iznosi 15.337.750,68 evra, koja su korišćena za projektovanje i izgradnju zgrade, kao i za najsavremeniju tehnološku opremu, koja u velikoj meri nema premca u istočnoj Evropi.

Zgrada istraživačkog centra izgrađena je na ukupnoj površini od 23 ara na zemljištu koje je Opština Plovdiv ustupila sa građevinskim pravom. Kompleks ima 2 staklene bašte ukupne površine 4.000 m², od kojih se svaka sastoji od 12 sekcija sa individualnom kontrolom klime, 6 istraživačkih laboratorija, 8 klimatskih komora i 20 specijalizovanih prostorija sa opremom. Tu je i administrativna zgrada sa 26 kancelarijskih prostorija i sala za sastanke za 15 osoba. Izgrađena je velika amfiteatarska sala sa 300 mesta za konferencije, simpozijume i obuke, kao i 4 seminarske sale, svaka sa 80 mesta.

U okviru Centra deluje sedam istraživačkih odeljenja, koja trenutno zapošljavaju istraživače sa 4 kontinenta – Amerika (SAD); Afrika (Južnoafrička Republika); Azija (Indija, Pakistan, Južna Koreja); Evropa (Bugarska, Nemačka).

Glavne oblasti primenjenih i fundamentalnih istraživačkih aktivnosti u CPSBB odnose se na razvoj biljaka, molekularnu fiziologiju stresa, biotehnologiju biljnih ćelija, metabolomiku, bioinformatiku i oplemenjivanje povrtarskih kultura.

Primenjena istraživanja u CPSBB uključuju razvoj tehnologija za poboljšanje rasta, razvoja i otpornosti na biotički i abiotički stres ekonomski značajnih useva; biotehnološku proizvodnju vrednih metabolita za kozmetičku i farmaceutsku industriju; razvoj novih sorti povrtarskih kultura sa poboljšanom nutritivnom vrednošću i otpornošću na promenljive klimatske uslove.